

Seminář Geomorfologie

- 3 kredity
- zápočet

Požadavky k zápočtu:

- 1. seminární práce na téma: **Antropogenní tvar reliéfu a ovlivnění geomorfologických procesů**
- 2. seminární práce – zvolené téma – **Geomorfologie sídla**

1. seminární práce

Antropogenní tvar reliéfu a ovlivnění geomorfologických procesů

Závazná osnova seminární práce

- Název antropogenního tvaru
  - Základní definice tvaru a jeho charakteristika, včetně typů
  - Obecně rozšíření v ČR a ve světě
  - Vývoj tvaru – časový aspekt
  - Morfometrická charakteristika tvaru - kvantifikace tvaru (objem, plocha,...)
  - Ovlivnění reliéfu a geomorfologických procesů
- Seznam použité literatury (včetně www stránek)

Možná témata

- **těžební tvary** – lomy, doly s velkoobjemovou těžbou, významné hloubkou
- **vodohospodářské tvary** – vodní nádrže, plavební kanály, průplavy, poldry, nové ostrovy – umělé, významné regulace vodních toků
- **agrární tvary** – systémy agrárních teras
- **rekreační tvary** – golfová hřiště, sjezdovky s terénními úpravami
- **dopravní tvary** – silniční násypy, tělesa dálnice, tunely – vždy s většími terénními úpravami

2. seminární práce

- **Geomorfologické poměry sídla**

Závazná osnova

- **Poloha obce** – včetně mapy – v rámci administrativně – správního členění ČR (½ strany + mapa)
  - **Poloha v rámci geomorfologického členění reliéfu ČR** – okrsek, podcelek, celek + mapa (1 strana + mapa)
  - **Geologická stavba a geologický vývoj** (1 strana)
  - **Základní typy reliéfu** (absolutní, relativní členitost, strukturní,....)
  - **Typické tvary reliéfu** – charakteristika +5 vlastních fotografií
  - **Rizikové jevy** – sesuvy, poddolování
  - **Významné antropogenní zásahy do reliéfu** – charakteristika 3 nejvýznamnějších (+ fotografie)
  - **Zajímavosti** – i negeomorfologické
- Literatura a zdroje dat

- Poloha v rámci geomorfologického členění reliéfu ČR – okrsek, podcelek, celek + mapa
- Schema členění
- Charakteristika okrsků (nebo podcelků)

Demek, J., Mackovčín, P. eds.: (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Praha, Brno: AOPAK ČR, 2. vydání, 582 s.

Národní geoportál INSPIRE

<https://geoportal.gov.cz/web/guest/map?openNode=Geology&keywordList=inspire>

Základní typy reliéfu

- **Morfometrické** – měřením v mapě či terénu
  - typy reliéfu podle absolutní výškové členitosti
  - typy reliéfu podle relativní výškové členitosti
- **Genetické**
  - fluviální reliéf
  - eolický reliéf
  - kryogenní reliéf
  - akumulační x erozní reliéf
- **Strukturní**
  - podmíněný geologickou stavbou

Absolutní výšková členitost

- nejnižší body
- nejvyšší body
- Významné: průběh izolinie 200 metrů (200 m n.m.)
- Typ reliéfu ≤ 200 m n. m. = nížina
  - > 200 m n. m. = vysočina

Relativní výšková členitost

- Základní typy reliéfu
- Typ reliéfu ≤ 30 m = rovina
  - 31 – 75 m = plochá pahorkatina
  - 76 – 150 m = členitá pahorkatina
  - 151 – 225 m = plochá vrchovina
  - 226 – 300 m = členitá vrchovina
  - 301 – 450 m = plochá hornatina
  - 451 – 600 m = členitá hornatina
  - > 600 m = velehornatina

Strukturní typy reliéfu

- Základní charakteristika geologické stavby území
- Vychází z geologické mapy – základní charakteristika jednotek

Geologické mapy

– dostupné v tištěné podobě na katedře (Pavla Minxová, LP 2023)

+ textové vysvětlivky (k souboru geologických a účelových map 1: 50 000), dostupné i na webu (pro vybrané mapy 1: 25 000)

Zdroje dat - Česká geologická služba

- sbírá a zpracovává údaje o geologickém složení státního území a předává je správním orgánům pro politická, hospodářská a ekologická rozhodování
- poskytuje regionální geologické informace
- tvorba základních geologických, odvozených a účelových map území České republiky

<http://www.geology.cz>

Produkce:

- Mapy – tištěné, elektronické verze
- Publikace – odborné publikace
- **Zprávy o geologických výzkumech**
- Sborník geologických věd
- Databáze geologických lokalit

- Informace o geologické stavbě
- nové výzkumy a studie – dostupné na stránkách České geologické služby
- periodické publikace:
- Zprávy o geologických výzkumech (<http://www.geology.cz/zpravy>) – plně změně článků od roku 2001 – zahrnuje celé území ČR
- Zprávy o geologických výzkumech na Moravě a ve Slezsku (<http://www.sci.muni.cz/gap/casop/>) – plně změně článků od roku 2001 – zahrnuje celé území Moravy a Slezska

- Odkaz na podrobné zdroje o mapách a textových vysvětlivkách:

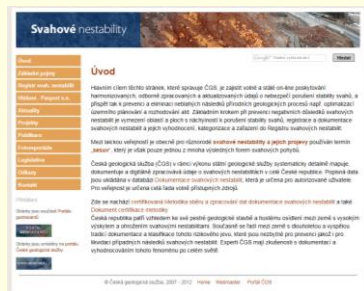
■ <http://www.geology.cz/extranet/mapy/tistene/mapy50>

Vysvětlivky k základním geologickým mapám České republiky 1:25 000 24-224 Olomouc		
1.	1. Úvodní strana (str. 1-2)	1
2.	2. Úvodní strana (str. 3-4)	3
3.	3. Úvodní strana (str. 5-6)	5
4.	4. Úvodní strana (str. 7-8)	7
5.	5. Úvodní strana (str. 9-10)	9
6.	6. Úvodní strana (str. 11-12)	11
7.	7. Úvodní strana (str. 13-14)	13
8.	8. Úvodní strana (str. 15-16)	15
9.	9. Úvodní strana (str. 17-18)	17
10.	10. Úvodní strana (str. 19-20)	19
11.	11. Úvodní strana (str. 21-22)	21
12.	12. Úvodní strana (str. 23-24)	23
13.	13. Úvodní strana (str. 25-26)	25
14.	14. Úvodní strana (str. 27-28)	27
15.	15. Úvodní strana (str. 29-30)	29
16.	16. Úvodní strana (str. 31-32)	31
17.	17. Úvodní strana (str. 33-34)	33
18.	18. Úvodní strana (str. 35-36)	35
19.	19. Úvodní strana (str. 37-38)	37
20.	20. Úvodní strana (str. 39-40)	39
21.	21. Úvodní strana (str. 41-42)	41
22.	22. Úvodní strana (str. 43-44)	43
23.	23. Úvodní strana (str. 45-46)	45
24.	24. Úvodní strana (str. 47-48)	47
25.	25. Úvodní strana (str. 49-50)	49
26.	26. Úvodní strana (str. 51-52)	51
27.	27. Úvodní strana (str. 53-54)	53
28.	28. Úvodní strana (str. 55-56)	55
29.	29. Úvodní strana (str. 57-58)	57
30.	30. Úvodní strana (str. 59-60)	59
31.	31. Úvodní strana (str. 61-62)	61
32.	32. Úvodní strana (str. 63-64)	63
33.	33. Úvodní strana (str. 65-66)	65
34.	34. Úvodní strana (str. 67-68)	67
35.	35. Úvodní strana (str. 69-70)	69
36.	36. Úvodní strana (str. 71-72)	71
37.	37. Úvodní strana (str. 73-74)	73
38.	38. Úvodní strana (str. 75-76)	75
39.	39. Úvodní strana (str. 77-78)	77
40.	40. Úvodní strana (str. 79-80)	79
41.	41. Úvodní strana (str. 81-82)	81
42.	42. Úvodní strana (str. 83-84)	83
43.	43. Úvodní strana (str. 85-86)	85
44.	44. Úvodní strana (str. 87-88)	87
45.	45. Úvodní strana (str. 89-90)	89
46.	46. Úvodní strana (str. 91-92)	91
47.	47. Úvodní strana (str. 93-94)	93
48.	48. Úvodní strana (str. 95-96)	95
49.	49. Úvodní strana (str. 97-98)	97
50.	50. Úvodní strana (str. 99-100)	99

Rizikové jevy – sesuvy, poddolování

- <http://www.geology.cz/svahovenestability>

Vybrané tvary reliéfu

- Úvod – základní charakteristika geologické stavby území

Základní geologické kategorie a jejich charakteristika:

- Údolní nivy = fluvialní akumuláční tvar
- Náplavový kužel = fluvialní akumuláční tvar

Údolní nivy

- připojit informaci o povodních např. s využitím Atlasu záplavových území
- Atlas záplavových území 1:10 000 je variantou Mapy záplavových území 1:10 000
- mapuje pouze území nivy každého jednotlivého vodního toku, na kterém jsou záplavová území vyhlášena
- Atlas má formát čtvercových listů o rozměrech 310 x 310 mm (tj. území o velikosti 3,1 km x 3,1 km)
- Pro povodí některých vodních toků byly také zpracovány [Charakteristiky toků a povodí](#).
- (<http://www.dibavod.cz/index.php?id=13>)

Databáze – geologické lokality

- http://www.geology.cz/extranet/geodata/databaze/geologick_e-lokality

Každý záznam obsahuje:

- podrobnou geologickou charakteristiku lokality,
- stupeň a důvod ochrany,
- střety zájmů,
- lokalizaci včetně grafického znázornění (propojeno také s Mapovým serverem ČGS),
- popř. odkazy na literaturu.

Aktuálně: z celkového počtu 2906 lokalit přístupných na internetu je více než 50% doprovázeno dokumentačními fotografiemi (12/2015)

Typické tvary reliéfu

Typické tvary reliéfu – 5 vlastních fotografií

Fluviální tvary

Skalní tvary

Krasové tvary

Antropogenní tvary

Ostatní tvary

- včetně významných lokalit

■ Skalní tvary

■ - izolovaná skála

■ - skalní stěny

■ Kryogenní tvary

■ - balvanová moře

■ Fluviální tvary

- strž typu ovrag

- strž typu balka

- nezpevněné břehy

- údolní niva – z *geologické mapy*

- náplavový kužel (proluviální sedimenty) – z *geologické mapy*

- říční terasa – z *geologické mapy*